

جامجم در گفت‌وگو با هنرمندان و کارشناسان بررسی می‌کند واکاوی و لنگاری فرهنگی

«در موضوع فرهنگی نوعی و لنگاری و بی‌اهتمامی در دستگاه‌های فرهنگی به چشم می‌خورد» این جمله را می‌توان شاه بیت سخنان رهبر انقلاب در دیدار با نمایندگان مجلس شورای اسلامی دانست که روز دوشنبه بیان شد. اگرچه این جمله با این تعبیر شاید تازگی داشته باشد، اما همه کسانی که در طول این سال‌ها فرمایشات رهبری را پی گرفته‌اند، می‌دانند توجه به مساله فرهنگ و هشدار به نفوذ فرهنگی توسط بیگانگان و غرب در قالب تهاجم و شیخون، همواره دغدغه جدی معظم له بوده است و در یکی دو سال گذشته نیز حتی در نامگذاری سال نیز شاهد بوده‌ایم در کنار اقتصاد، فرهنگ نیز کانون توجه بوده است.

بیانات روز دوشنبه و هشدارهای رهبر فرزانه انقلاب سوبه جدیدی نیز داشته است و ایشان شاید برای نخستین بار و به صورت جدی و رسمی نسبت به عملکرد مدیران و متولیان دستگاه‌های فرهنگی با تعبیر «بی‌اهتمامی» مورد انتقاد قرار داده‌اند، این را که چه مجموعه رویدادها و رویکردهایی در حوزه فرهنگ و هنر زمینه‌ساز بی‌اهتمامی و لنگاری شده است، امروز در قالب یک گزارش و از نگاه کارشناسان این حوزه در عرصه‌های مختلف ادبیات، سینما، کتاب، تئاتر و موسیقی تجزیه و تحلیل کرده‌ایم.

ممیزی کتاب و لنگاری

احمد شاکری

نویسنده

بیاناتی که رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند در تراز سیاست‌های کلی نظام است، لذا شایسته است کسانی که دغدغه‌مند هستند بخصوص مسئولان و متولیان فرهنگی که مخاطبان این گفتار هستند، شناسایی مصادیق و لنگاری و شناسایی مصادیق تولیدات ارزشمند داخلی و شناسایی تولیدات مضر غربی را مورد توجه قرار دهند. به نظر من، آن گونه که در طول سال‌های گذشته صحبت‌های رهبر معظم انقلاب را دنبال کردیم، برای همه ما مواضع و دغدغه‌های ایشان معلوم است. این گفته هم در چارچوب دغدغه‌های ایشان می‌گنجد.

یکی از مصادیق و لنگاری فرهنگی بحث کتاب است. امسال رهبر معظم انقلاب برخلاف رویه ادوار گذشته، در نمایشگاه کتاب حاضر نشدند. درحالی که همه می‌دانیم یکی از دغدغه‌های ایشان مقوله کتاب و کتابخوانی و تولید کتاب‌های ارزشمند است. ایشان هم در نظر و قلم و بیان و هم در مقام عمل تقریظ‌های متعددی نوشته‌اند، صحبت‌های متعددی در حضور شاعران و نویسندگان مطرح کرده‌اند و دغدغه‌های بسیاری را در مسائل جزئی حتی موضوعی مثل ممیزی بیان کرده‌اند. اگر این مصداق‌ها را یک هشدار بدانیم، رهبر معظم انقلاب رضایت لازم را از این حوزه ندارند. این برخورد را در کنار حقایقی قرار دهیم که از آن خبر داریم. مطلعیم که در حوزه نشر برخی از سیاست‌ها در ممیزی بعضا در تقریر و تفسیر و اجرای سلیقه‌ای دچار اشکال شده است. برداشت من این است و لنگاری در جایی به کار می‌رود که قانون و قاعده داریم، ولی در مقام عمل به آن ملتزم نیستیم. لذا در حوزه پرمخاطبی مثل کتاب و ادبیات می‌توان مصادیق تعبیر حضرت آقا را رصد کرد و با اصلاحاتی در رویه نسبت به تولید کالاهای مفید و اجازه ندادن به پخش و انتشار آثار مضر واکنش نشان داد.

وحدت برای مقابله با و لنگاری

پرویز شیخ طادی

کارگردان سینما

به نظر می‌رسد یکی از راه‌های برون‌رفت از «ولنگاری فرهنگی» مدنظر رهبری، وحدت و هماهنگی بیشتر دستگاه‌های فرهنگی و

سینمایی کشور در حمایت از تولیدات سالم و بی‌حاشیه حوزه سینماست.

بگذارید یک مثال بزنم، واژه مقاومت، بیشتر مفهومی محدود به خود گرفته و در معنای امروزی خود شاید فقط پایداری در مقابل جور و ستم قلمداد می‌شود، حال این که مقاومت رابطه مستقیمی با انسان و عملکرد او دارد و تاثیر مطلوب مقاومت هنگامی در دل جامعه نمود پیدا می‌کند که به صورت جزئی و اختصاصی‌تر مورد مطالعه قرار گیرد. حالا ما جشنواره‌ای داریم به نام فیلم مقاومت؛ تمایز این رویداد با بقیه جشنواره‌های کشور در یکپارچگی اهداف و سیاست‌های آن با روند اجرایی جشنواره و نوع فیلم‌هایی است که در آن با موضوع مقاومت به نمایش در می‌آید. این جشنواره در طول سال‌های متمادی به شناسایی و توجه هر چه بیشتر به فیلم‌های سینمایی حوزه دفاع مقدس منجر شده است و به نوعی، نبض تپنده سینمای دفاع مقدس به شمار می‌آید. دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی با بودجه‌های فرهنگی که در اختیار دارند، می‌توانند در بخش سینما علاوه بر حمایت گسترده‌تر از آثار استراتژیک بویژه با موضوع مقاومت، متولی پخش جهانی فیلم‌هایی با این رویکرد شوند و فضای مطمئنی را برای فعالان این نوع سینما در داخل کشور فراهم کنند. مسلم است که سیاست‌های جشنواره‌های خارجی هیچ‌گاه منطبق با سیاست‌ها و اهداف جشنواره‌هایی مانند جشنواره فیلم مقاومت نخواهد بود و آنها همواره سعی خواهند داشت، تولیدات و خروجی‌های جشنواره‌های ما را محدود کرده و از عرصه بین‌الملل دور نگه دارند. لیکن می‌توان با برنامه‌ریزی و تعاملات دستگاه‌های فرهنگی، راه بهینه‌ای برای حل این مشکل در اکران‌های جهانی پیدا کرد.

ساختارهای اشتباه در مدیریت فرهنگی

محمد مهدی عسگری‌پور

کارگردان و مدیرعامل سابق خانه سینما

بیانات رهبری را از چند وجه می‌توان نگریست، ساده‌ترین شکل این است که فکر کنیم بخش عظیمی از هنرمندان در مسیری اشتباه حرکت می‌کنند یا اساساً مدل ذهنی‌شان درست نیست، یا این که می‌توانیم فکر کنیم مدیران فرهنگی مدام در حال اشتباه کردن هستند. ما در طول سال‌های پس از انقلاب از مردم و مسئولان کم‌شنیدیم که مدیریت فرهنگی ضعیف عمل می‌کند. وقتی این جمله چند دهه بارها و بارها شنیده شده، بهتر است ریشه‌یابی کنیم که چرا هنرمندان یا مدیران فرهنگی اشتباه می‌کنند.

به نظرم اساساً ساختارهای ما در حوزه مدیریت فرهنگی اشتباه است. وقتی ساختارها اشتباه باشند، هم مدیران ممکن است دچار اشتباه شوند و هم هنرمندان ممکن است نتوانند جایگاهشان را پیدا کنند. در چنین شرایطی مدیر، هنرمند و مخاطب هیچ کدام متوجه نمی‌شوند که با اقتصاد دولتی در حوزه فرهنگ و هنر مواجهند یا اقتصاد غیردولتی یا با چیزی بین اینها که اصلاً ماهیت مشخصی ندارد. فکر می‌کنم در مورد کشورهایی که در ابتدا چنین مقدمه‌ای را طی کردند می‌توان اظهار نظر کرد که آیا خروجی فعالیت‌هایشان در جهت منافع ملی یک کشور هست یا نیست، اما وقتی این مقدمه طی نشده باشد نمی‌توان به هیچ جواب مشخصی رسید؛ زیرا همان طور که گفتم ساختارها اشتباه است. ما در هر حوزه‌ای که وارد می‌شویم با یک ولنگاری در حوزه ساختارهای مدیریتی مواجه هستیم و وقتی ساختار غلط باشد، این امکان برای مدیر فراهم می‌شود که اصلاً پاسخگویی عملکردش نباشد و مهم‌تر این که این مسائل باعث می‌شود خیلی از بودجه و منابع مالی هم به هدر برود. بنابراین فکر می‌کنم بخش قابل توجهی از آنچه رهبر معظم انقلاب فرمودند ریشه در این دارد که ساختارهای مدیریت‌مان اساساً به روز نیست. مادامی که این ساختارها درست نشود، نمی‌توان توقعی از محصولات تولیدی داشت.

هنر معنوی و انقلابی حمایتی ندارد

رسالت بوذری

راوی و نویسنده نمایش‌های مذهبی

متأسفانه در دوره اخیر، آن اهتمام و توجه به آثار هنری که بر پایه باورهای دینی، معنوی و انقلابی مردم شکل گرفته وجود ندارد. گویا باید در باور برخی مسئولان فرهنگی یک انقلابی رخ بدهد تا فرمایشات رهبری در جانشان بنشیند تا متوجه ماجرا بشوند و کاملاً درک کنند ما با جنگ نرم روبه‌رو هستیم. هجمه جدی نسبت به باورهای معنوی و انقلابی ما وجود دارد و در چنین شرایطی ما در راه و مسیری قرار گرفته‌ایم که تنها راهمان برای مقابله به کارگیری هنر معنوی و انقلابی است.

آنچه امروز می‌بینیم نتیجه نبود اهتمام نسبت به امور فرهنگی است. در موارد بسیاری می‌بینیم مدیران از بین دو اثر تئاتری که

یکی موضوع خاصی را مطرح می‌کند و دیگری به موضوعات دینی می‌پردازد، کار اول را انتخاب می‌کنند و توجه جدی نسبت به آثاری که باورمند و متوجه به عقبه دینی و انقلابی ما هستند، نمی‌شود. وقتی رهبر معظم انقلاب بارها درباره موضوع فرهنگ و معضلات آن صحبت کرده و حتی در مواردی تند شده‌اند، یعنی احساس خطر کرده‌اند و همه ما باید این احساس خطر را جدی بگیریم و به دنبال راه حل باشیم.

فضای باز، ولنگاری و بی‌محتوایی

محمد گلریز

خواننده

رهبر معظم انقلاب مدت‌هاست در مورد مسائل فرهنگی جامعه دغدغه دارند و حتی فرمودند از ناراحتی مسائل فرهنگی خوابشان نبرده است. نگرانی ایشان کاملا طبیعی و بجاست چرا که بخوبی درک می‌کنند اگر جامعه مشکل اقتصادی پیدا کند می‌توان آن را به مرور حل کرد اما مشکلات فرهنگی گریبان نسل‌های زیادی را می‌گیرد و بسادگی قابل حل نیست. من نمونه بسیار مهم و تاثیرگذار بی‌اهتمامی و ولنگاری‌های فرهنگی را در عرصه موسیقی می‌بینم. مسئولان برای این که جوانان به سمت ماهواره نروند فضای موسیقی داخلی را تا حدی باز کرده‌اند که به بی‌محتوایی رسیده است. این اتفاق اصلا برای جامعه ما خوب نیست و در صورت ادامه این روند ما را از چاله به چاه می‌اندازد. اگر همین مسیر را برویم جوانان را از نظر فرهنگی از دست می‌دهیم. باور کنیم مردم هنوز هم در کنار دیگر موسیقی‌ها موسیقی انقلابی و موسیقی پرمحتوا را هم می‌خواهند. اینها همان مردمی هستند که به راهپیمایی می‌آیند، پس کار انقلابی را هم خواهند شنید. مسئولان به خودشان یادآوری کنند دوره موسیقی انقلابی تمام نشده و همه باید در این عرصه دغدغه‌مند عمل کنیم. البته صدا و سیما در این عرصه نسبتا عملکرد خوبی دارد و قدر موسیقی انقلابی را می‌داند. امیدوارم وزارت ارشاد هم در سیاست‌های عرصه موسیقی بازنگری کند.